

महर्षिवाल्मीकिसंस्कृतविश्वविद्यालयः, मौनधारा (मून्डडी), कपिष्ठलम् (कैथल)
कक्षा - शास्त्री
विषयः - संस्कृतपत्रकारिता

पत्रकारिता के उद्देश्य

1. जनता की इच्छाओं, विचारों को समझना और उन्हें व्यक्त करना ।
2. जनता में वांछनीय भावनाएं जागृत करना ।
3. समाज के सार्वजनिक दोषों को दूर करना ।
4. समाज को नई-नई जानकारीयाँ उपलब्ध कराना ।
5. धार्मिक एवं सांस्कृतिक पक्षों का निष्पक्ष विवेचन करना ।
6. सरकारी नीतियों का विश्लेषण और प्रसारण करना ।
7. स्वास्थ्य जगत के प्रति लोगों को सतर्क करना ।
8. संकटकालीन स्थितियों में राष्ट्र का मनोबल बढ़ाना ।
9. कृषि जगत और उद्योग जगत की उपलब्धियाँ जनता के सामने लाना ।
10. समाज को उचित दिशा निर्देश देना और स्वस्थ मनोरंजन की सामग्री उपलब्ध कराना ।
11. वसुधैव कुटुम्बकम् की भावना का प्रसार करना ।

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
संस्कृतपत्रकारितायाः उद्भवः विकासश्च

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : पञ्चमम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- संस्कृतपत्रकारितायाः उद्भवः विकासश्च	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 1.5.7	5		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	०६
		१	प्राचीनकाले सम्प्रेषणम्, विश्वे भारते च पत्रकारितायाः उदयः	१६	१५ होराः	१
		२	प्रेस- अधिनियमः पत्रिकापञ्जीयनप्रक्रिया च, प्राक्स्वातन्त्रं स्वातन्त्र्योत्तर- विश्वपत्रकारितायाः उदयः	१६	१५ होराः	१
		३	आधुनिकसंस्कृतपत्रकारिता	१६	१५ होराः	१
		४	प्रयोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रयोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्काः ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	२०	१५ होराः	१

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहा

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
पत्रकारितायाः स्वरूपं विकासश्च

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : षष्ठम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- पत्रकारितायाः स्वरूपं विकासश्च	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 1.6.7	6		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	६
		१	अर्थः स्वरूपं दायित्वञ्च	१६	१५ होराः	१
		२	पत्रकारितायां भाषाणां भूमिका	१६	१५ होराः	१
		३	साहित्यिकं सांस्कृतिकञ्च स्वरूपम्	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम् (P.P.T)	१६	१५ होराः	१
		५	प्रयोगिकम् (VIDEO)	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्काः ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५	२०	१५ होराः

सहायकपुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
चलचित्रनिर्माणम् -1

सत्रार्द्धम् : द्वितीयम्

पत्रम् : पञ्चमम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- चलचित्रनिर्माणम् -1	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 2.5.7	5		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	६
		१	चलचित्रविषयचयनप्रक्रिया	१६	१५ होराः	१
		२	कथाप्रवाहलेखनम्	१६	१५ होराः	१
		३	यन्त्राणां तन्त्रांशानां च परिचयः	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम् – चत्वारि चलचित्राणि निर्मातव्यानि	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम् – चत्वारि चलचित्राणि निर्मातव्यानि	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १.आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २.शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३.शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४.उपस्थितिः ७५%= ०१ अङ्कः ७६%-८०%= ०२ अङ्कौ ८१%-८५%= ०३ अङ्काः ८६%-९०%= ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५	२०	१५ होराः

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
संस्कृतपत्रकारितायाः समस्याः समाधानानि च

सत्रार्द्धम् : द्वितीयम्

पत्रम् : षष्ठम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः – संस्कृतपत्रकारितायाः समस्याः समाधानानि च	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 2.6.7	6		पाठ्यांशः	१००	९० होराः	०६
		१	संस्कृतपत्रकारिताक्षेत्रे वर्तमानसमस्याः	१६	१५ होराः	१
		२	समस्यानां परिहाराय कृतप्रयत्नाः	१६	१५ होराः	१
		३	सम्भावितसमाधानानि	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५	२०	१५ होराः

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता : जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार : श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार : हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा : के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त : भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
चलचित्रनिर्माणम् -2

सत्रार्द्धम् : तृतीयम्

पत्रम् : पञ्चमम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- चलचित्रनिर्माणम् -2	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 3.5.7	5		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	६
		१	अभिनयः	१६	१५ होराः	१
		२	चलचित्रिकरणस्य नियमाः	१६	१५ होराः	१
		३	निर्देशनम्	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १.आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २.शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३.शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४.उपस्थितिः ७५%= ०१ अङ्कः ७६%-८०%= ०२ अङ्कौ ८१%-८५%= ०३ अङ्काः ८६%-९०%= ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५	२०	१५ होराः

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
सञ्चारः स्वरूपं सिद्धान्तश्च

सत्रार्द्धम् : तृतीयम्

पत्रम् : षष्ठम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- सञ्चारः - स्वरूपं सिद्धान्तश्च	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 3.6.7	6		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	६
		१	सञ्चारस्य भूमिका	१६	१५ होराः	१
		२	पत्रकारितायाः ऐतिह्यम्	१६	१५ होराः	१
		३	जनसञ्चारमाध्यमानां प्रबन्धनम्	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५	२०	१५ होराः

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
सर्वेक्षणम्

सत्रार्द्धम् : चतुर्थम्

पत्रम् : पञ्चमम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- सर्वेक्षणम्	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 4.5.7	5		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	६
		१	संस्कृतपत्राणाम् आरम्भः, संस्कृतपत्रकारितायाः केन्द्राणि, संस्कृतपत्रकाराणां सर्वेक्षणम्	१६	१५ होराः	१
		२	दैनिक- साप्ताहिक- पाक्षिकपत्रिकाः	१६	१५ होराः	१
		३	मासिक- द्वैमासिक- त्रैमासिक- अन्यायन्याश्च	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	२०	१५ होराः	१

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
आकाशवाणीदूरदर्शनयोःसंस्कृतवार्ता

सत्रार्द्धम् : चतुर्थम्

पत्रम् : षष्ठम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- आकाशवाणीदूरदर्शनयोःसंस्कृतवार्ता	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 4.6.7	6		पाठ्यांशः	१००	९० होराः	६
		१	आकाशवाण्यां वार्ताप्रसारणम्	१६	१५ होराः	१
		२	दूरदर्शने वार्ताप्रसारणम्	१६	१५ होराः	१
		३	वार्तावलीवैशिष्ट्यम्	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १.आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २.शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३.शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४.उपस्थितिः ७५%= ०१ अङ्कः ७६%-८०%= ०२ अङ्कौ ८१%-८५%= ०३ अङ्काः ८६%-९०%= ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५	२०	१५ होराः

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
जनसम्पर्कस्य आयामाः

सत्रार्द्धम् : पञ्चमम्

पत्रम् : पञ्चमम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- जनसम्पर्कस्य आयामाः	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 5.5.7	5		पाठ्यांशः	१००	९० होराः	६
		१	लेखनसिद्धान्ताः	१६	१५ होराः	१
		२	अभिव्यक्तिबिन्दवः	१६	१५ होराः	१
		३	लेखप्रकाराः	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	२०	१५ होराः	१

सहायकपुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
आधुनिकपत्रकारिताया स्वरूपं प्रभावश्च

सत्रार्द्धम् : पञ्चमम्

पत्रम् : षष्ठम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- आधुनिकपत्रकारिताया स्वरूपं प्रभावश्च	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 5.6.7	6		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	६
		१	समाजःआधुनिकपत्रकारिता च,दृष्टिःपरिणामश्च	१६	१५ होराः	१
		२	सुधर्मा, गाण्डीवम्, संस्कृतसंवादः, विश्वस्य वृत्तान्तम्, संस्कृतवर्तमानपत्रम्, काशीविद्यासुधानिधिः सम्भाषणसंदेशः, संस्कृतवाणी, संस्कृतचन्द्रिका संस्कृतरत्नाकरः आरम्भिक स्वरूपम्।	१६	१५ होराः	१
		३	उद्देश्यानि, अन्तिमाङ्काश्च	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १.आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः ०५ २.शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३.शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४.उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५%= ०१ अङ्कः ७६%-८०%= ०२ अङ्कौ ८१%-८५%= ०३ अङ्काः ८६%-९०%= ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	२०	१५ होराः	१

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता : जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार : श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार : हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा : के.एल.पचौरी प्रकाशन
- सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त : भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
सूचनाप्रौद्योगिकी एवं ग्रामीणविकासः

सत्रार्द्धम् : षष्ठम्

पत्रम् : पञ्चमम्

विषयः कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- सूचनाप्रौद्योगिकी एवं ग्रामीणविकासः	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 6.5.7	5		पाठ्यांशः	१००	१० होराः	६
		१	भारते ग्रामीणविकासयोजनाः	१६	१५ होराः	१
		२	सूचनाप्रौद्योगिक्याः ग्रामीणविकासेन सह सम्बन्धः	१६	१५ होराः	१
		३	ग्रामीणसमाजे प्रभावः	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	२०	१५ होराः	१

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद

कक्षा- शास्त्री
विषय - संस्कृतपत्रकारिता
भारतीयवाङ्मये पत्रकारिता

सत्रार्द्धम् : षष्ठम्

पत्रम् : षष्ठम्

विषय- कूटाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थाः- भारतीयवाङ्मये पत्रकारिता	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
SC(SPL)- 6.6.7	6		पाठ्यांशः	१००	९० होराः	६
		१	वेदेषु पत्रकारितातत्त्वम् (सरमा-पणि संवादादयः)	१६	१५ होराः	१
		२	पुराणेषु पत्रकारितातत्त्वम्	१६	१५ होराः	१
		३	लौकिकसंस्कृतसाहित्येषु पत्रकारितातत्त्वम्	१६	१५ होराः	१
		४	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		५	प्रायोगिकम्	१६	१५ होराः	१
		६	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः ७५%= ०१ अङ्कः ७६%-८०%= ०२ अङ्कौ ८१%-८५%= ०३ अङ्काः ८६%-९०%= ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः	अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५ अङ्काः ०५	२०	१५ होराः

सहायक पुस्तकानि-

1. जनसंचार और हिन्दी पत्रकारिता	:	जय भारती प्रकाशन इलाहाबाद
2. संचार से जनसंचार	:	श्री नटराज प्रकाशन दिल्ली
3. जनसंचार	:	हरियाणा साहित्य अकादमी पंचकूला
4. संचार सिद्धान्त की रूपरेखा	:	के.एल.पचौरी प्रकाशन
5. सम्प्रेषण प्रतिरूप एवं सिद्धान्त	:	भारती पब्लिसर्ज एवं डिस्ट्रीब्यूटर इलाहाबाद